Noomerai sen 10 mynge.

Byxii oronuudai proletaarinar, negedegtii!

Buriaad-Mongoloi YNEN

№ 285 (2318)
1937 onoi
DEKAABRIIN
13
PONEDEELЬNIK

14-xi ilee garna
ULAAN-YDE goorod,
BMASSR

BK(b) P-iin Buriaad-Mongoloi Mozkoom ba BMASSR-ei CGK-ai yderbyriin gazeeta

Suglaanuud boloo

Zede. Dekaabriiin 9-10 ydernyydte Zediin aimagai kolxoozuudaar, azyiledberiiin gazarnuudaar, kolxooznigundai, xydelmerişenei ba albaxaagşadai suglaanuud bolbo.

Ene suglaanuud deere BK(b) Paartiiin Centraalьna Komiteedai byxii hungagşadta xandahan xandalgiı kolxoozniguud, albaxaagşad, xydelmerişed jıxe bajartaigaar ugtaza tanilsaa.

Suglaanuud deegyyr yge xelegşed bolbol Verxoovno Soveedai deputaaduudai kandidaaduud, Leenin—Staalinai paartiiin xeregei tylөө ynen bejee ygehen nyxed **S.D. Ignaatьjev Petroov** ba **Myytinaa** gegşedei tylөө duunuudaa negen duugaa ygexebdi gehen baina.

Jefiimov.

Moskvaagai Staalinsk hunguuliiin ookrugai hungagşadai hungaltiin urda teexi suglaan deere 1937 onoi dekaabriiin 11-nei yder Jixe teaatr soo xelehen

nyxer STAALINAI yge

Tyryylegşe. Manai kandidaad nyxer Staalinda yge ygtebe.

Nyxer Staalinai tribyyn deere garxada, **hungagşad xeden minuuta soo yrgelzelhen nerjeme ovaacaar ugtaba. Jixe teaatrai zaal bygede xyl deeree bodozo nyxer Staaliniii amarşalana. Zaal soohoo taharaltagyi uriaagai abiaanuud duuldana: „Aguu jixe Staalin mandatugai, uraa!“ „Delxei deere ton demokratiis Soveed Konstituucii zoxioogşo nyxer Staalinda, uraa!“ „Byxii delxein daralagdagşadai voozdь nyxer Staalin mandatugai, uraa!“.**

Staalin. Nyxedyyd, bi yge xelexee hanaagyi hem geze mederexe uşartai bainab. Teed, manai xyndete Nikiita Sergeejeviç bolbol, hain yge xele geze, namaiji ende suglaan deere xyseeree şaxuu abza jiree geze xeleze bolxo baina. Jyyn tuxai, jyrdөө jamar yge xeleltei geeşeb. Hungaltiin urda tee xelexe xeregtei jyymenyyd manai udaridaxii nyxed Kaliinin, Moolotov, Voroşiilov, Kaganooviç, Jezoov ba busad olon xariuusalgata nyxedei ygenyyd dotor xelegdehen ba jahala xelegdehen baina. Ene ygenyyd deere yşөө jyy nemeze bolxoor geeşeb.

Xelsexedee, hunguuliiin kampaaniiin zarim asuudalnuudai talaar tailbari xereglegdexe baina gelsene. Jamar tailbari geeşeb, jamar asuudalaar jym, jyy tailbarilaxa xeregtei baigaa geeşeb, bolьşeviiguudai paartiiin, komsomooloi, profesionaalьna sojuuzuudai Byxesojuuzna Centraalьna Soveedai, Osoaviaxiimai, fizkylьtyyriin xeregii erxilexe Komiteedai medeeze xandalganuud soo bygede yni tailbarilagdahan ba jahala tailbarilagdahan baina xajam. Ede tailbarinuud deere yşөө jyy nemeze bolxo bainab.

Jynş tuxai bişe, bygeden tuxai iimexen xyngen ygii xeleze xezeeş bolxol daa **(aalixan enieeden).** Gebeş, iime yge bolbol pyyblikii hamaaruulza bolxo baina. Iime yge xeledeg maasternuud gansal tende, kapitaliis oronuudta baidag bişe, myn manaida, Soveed orondo bii gelsedeg **(enieeden, aplodismeentnuud).** Teed, negede, bi bolbol iime ygenyydei maaster bişeb. Xojorto, bidener, bolьşeviiguud byxende, xelsedegei johoor, „xydelmerinyydhee aman dyyren“ gelsedeg mynөө yjede, hamaaralgiin xeregyydii xexemnai xeregtei geeşe gy. Xereggyi geze bi hananab.

Iimenyyd ysloovide hain yge xelegdexeşgyi baihaniiнь eli baina.

Tiigeeş haa, tribyyn deere garşoo xadaa jaazaş haanь jyy—xee xelexe uşartai bolbo geeşe aabdaa **(şuujama aplodismeentnuud).**

Egeel tyryyn, bi bolbol hungagşadai namda yzyylhen naidabariiinь tylөө **(aplodismeent)** tedende bajasxalan xyrgexii xysexe hen bainab **(aplodismeentnuud).**

Namaiji deputaadai kandidaadta debzyylhen ba soveedai stoliiciin Staalinsk ookrugai hunguuliiin komiisa bolbol deputaadai kandidaad geze namaiji registraacalhan baina. Ene xadaa, nyxedyyd, jixe naidabari geeşe. Bolьşeviiguudai paartida, bi eneenei geşyyn bainab, ene paartiiin tylөөlegşe bolxo namda taanarai yzyylhen, tere etigel naidabariiin tylөө taanarta bolьşeviigai gynzegii bajasxalan xyrgexii zybşөөriit **(şuujama aplodismeentnuud).**

Naidabari geeşe jyyb geze medeneb. Ene bolbol, namda şine, nemelte ujalgii ba, iime xadaa, şine nemelte xariuusalgii daalgana. Jaaxab, bidener, bolьşeviiguudta xariuusalgahaa arsaxa jabadal ygei geeşe. Bi eneeni durataigaar xyleen abnab **(nerjeme, udaan aplodismeentnuud).**

Taanar bolbol nyxer Staalinda bataar naidaza bolxot geze өөriingөө zyghөө, nyxed, taanarii naiduulxii xysexe hen bainab. **(Nerjeme, udaan taharaltagyi ovaaca, bidener bygedeeree nyxer Staalinai xoinohoobdi gehen abiaan zaal soo garna).** Nyxer Staalin bolbol өөriingөө ujalgii aradai urda **(aplodismeentnuud),** xydelmerişen angiin urda **(aplodismeentnuud)** tariaaşanai urda **(aplodismeentnuud),** inteligeenciin urda dyyrgeze şadaxa **(aplodismeentnuud)** geze etigexeedetnai bolxo geeşe.

Saaşanь, nyxedyyd, bolxoo baigaa arad bygediin hain yderөөr, Soveed Sojuuzai Verxoovno Soveedta hungaxa hungaltiin yderөөr daşaramduulan taanarii amarşalxii xysexe hen bainab **(şuujama aplodismeentnuud).** Bolxoo baigaa hungalta bolbol ene xadaa jyriin hungalta bişe geeşe, nyxedyyd. Ene xadaa manai xydelmerişenei, manai tariaaşanai, manai inteligeenciin ynexөөreө aradbygediin hain yder geeşe **(nerjeme aplodismeentnuud).** Delxei deere xezeedeş iime ynexөөreө syleөte ba ynexөөreө demokratiis hungalta xezeedeş yşөө baigaagyi. Ondoo iime zişee tyyxede yzegdөөgyi baina **(aplodismeentnuud).** Manaida bygedeniitiin, tegşe, niuusa ba sexe hungalta bolxo baihan tuxai tereenei xerş jixe udxa şanartai baigaaş haa, xelsegdene bişe. Bygedeniitiin hungalta xadaa byrii syleөte hungalta ba delxei deerexi jamarşhaa ondoo oronoi hungaltatai zişeelee haa, byril demokratiis hungalta bolzo manaida yngergegdexe baihan tuxai xelsegdeze baina.

Bygedeniitiin hungaltanuud bolbol demokratiis geze nerelegdedeg, zarim kapitaliis oronuudta baidag ba yngergegdedeg baina. Teed, tende hungaltanuud jamar orşom baidal soo boldog geeşeb. Angiiin tulaldaanai orşom baidal soo, angiin xarşalaldaanai orşom baidal soo, kapitaliistnuud, pomeeşçiguud, bankiirnuud ba kapitalizmai bişe akuulnuudai talahaa hungagşadii xaşaxa orşom baidal soo boldog. Iime hungaltanuudii, yngerxedөө xerbee tedeenei bygedeniitiin, tegşe, niuusa ba sexe baibaş, gyised syleөte ba gyised demokratiis hungaltanuud geze nereleze bolxogyi.

Manaida, manai orondo, tad ondoo, hungaltanuud bolbol ton ondoo orşom baidal soo yngerdeg baina. Manaida kapitaliistnuud ygei, pomeeşçiguud ygei, tiime xadaa, zөөri xogşoltoi anginuudai talahaa zөөri xogşolgyinyydii xaşaxa jabadal ygei. Manai hungaltanuud bolbol xydelmerişen, tariaaşan, inteligeenciin xarilsaxa orşom baidal soo beje bejedee xarilsan etigelsexe orşom baidal soo, beje bejee xarilsaxa eb ejii orşom baidal soo bolno geze bi xelexe hen bainab, jyyb gexede, manaida kapitaliistnuud ygei, pomeeşçiguud ygei, eksploataacaş ygei ba aradai dura zorigii xazailgaxiin tulada aradii xaşaxa xenş ygei baina.

Egeel iimehee manai hungaltanuud bolbol byxii delxei deere gansaxan le ynexөөreө syleөte, ynexөөreө demokratiis hungalta baina **(şuujama aplodismeentnuud).**

Iime syleөte ba ynexөөreө demokratiis hungaltanuud bolbol, gansal socialiis zuramuudai bajarai yndehen deere, gansal manaida socialiizm xadaa jyrel baiguulagdana bişe, xarin azahuudalda, aradai yderbyriiin azahuudalda orood baihan jabadalai baaza deere garza bolxo baina. Manaida socialiizm baiguulaza bolxo gy, ali ygei gy gehen tuxai arban zilei saad tee diskyssiirovalza bolxo baihan geeşe. Mynөө ene xadaa diskyssioonno asuudal bişe geeşe. Mynөө ene xadaa, faaktnuudai asuudal, amidii baidalai asuudal, araduudai byxii baidalda nebteren orozo baigaa azahuudalai asuudal geeşe. Manai faavrikanuud ba zavooduud deere kapitaliistnuud ygeigөөr xydelmerilene. Xydelmerinyydii araduudai dundahaa garhan xynyyd xytelberilene. Enel xadaa bodoto deeree socialiizm geeşe geze manaida nerelegdene. Manai poolinuud deere gazarai tryyzenigyyd bolbol pomeeşçiguud ygeigөөr, kulaaguud ygeigөөr xydelmerilene. Xydelmerinyydiiнь araduudai dundahaa garhan xynyyd xytelberilene. Enel xadaa, azahuudaldarii socialiizm geeşe geze manaida nerelegdedeg, ene xadaa, syleөte, socialiis baidal geeşe geze manaida nerelegdedeg baina.

Egeel ene baaza deere manaida şine, ynexөөreө syleөte ba ynexөөreө demokratiis hungaltanuud, xyn tyreltenei tyyxede yzegdөөgyi zişeete hungaltanuud garhan baina.

Iime baixada, aradbygediin bajarai yderөөr, Soveed Sojuuzai Verxoovno Soveedta hungaxa hungaltiin yderөөr taanarii amarşalaxagyi geze jaaxab. **(Byxii zaalai nerjeme ovaaca).**

Saaşadanь, nyxedyyd, bi taanarta zyblel deputaadai kandidaadai өөriingөө hungagşadta ygexe zyblel ygexii xysexe hen bainab. Xerbee kapitaliis oronuudii abaad yzebel, tende deputaaduud ba hungagşad xojoroi xoorondo zarim tedii өөre janziin byriş haa gaixaltai xarilsaa baidag jym geze bi xelexe hen bainab. Hungaltiin bolzo baixada, tedenei deputaad bolbol hungagşadta naimhardag tedeenei urda niltaganan mexetedeg, ynen baihanaa tangariigladag, ali bolxiin oboo ongi naiduulganuudii ygedeg baina. Deputaaduudai hungagşadhaa duldiidadag jabadal gyised baidag şingi baina. Hungaltiin bolomsoor ba kandidaaduudai deputaad bolomsoor,—xarilsaaniiнь yndehөөreө xubildag baina. Deputaaduud bolbol hungagşadhaa duldiidangi baidagaigaa orondo, gyised xabaagyi bejee daangi bolşodog baina. Dyrbe gy, taban zilei torşo soo, t. k. şine hungaltiin bolotor deputaad bolbol aradnaa, өөriingөө hungagşadhaa xabaagyi, ton syleөteigөөr өөriigөө hanadag baina. Tere xadaa nege laagerhaa nygөө laagerta orozo şadaxa, tere xadaa zyb xargii haa buruu xargiida garza şadaxa, tere xadaa yngerxedөө oroidooş xeregtei bişe xaraakterai maxinaacada oriooldoşozo şadaxa, tere xadaa tereende taalamtai boloo xadanь tarxiaa oruugaa urbaldaza,—tere xadaa hungagşadhaa xabaagyi bolzo şadaxa baina.

Iime xarilsaaji normaalьna geze toolozo bolxo gy. Jaabaş bolxogyi, nyxedyyd. Ene uşar baidalii manai Konstituuca xaraada abaa, manai Konstituuca xuuli jabuulaa, eneenei johoor xadaa, hungagşad bolbol xerbee deputaaduudai mexeten xudxaza exilee haanь, xarbee tedenei xarguihaa xotirozo garaa haanь, xerbee tedenei, aradtai, hungagşadtai өөriingөө xabaatai baihii martaa haanь, bolzorhoonь urid өөnediingөө deputaaduudii gederge duudaxa erxetei baina.

Ene bolbol gaixamşag xuuli geeşe, nyxedyyd. Deputaad bolbol bi xadaa aradai tuhamarşa geeşeb, Verxoovno Soveedta terenei elьgeehen tylөөlegşe geeşeb, aradaar tereende jamar zaxiaa ygteөb, terel zamaar өөriigөө abşa jabaxa johotob geze medexe johotoi. Xargii haa garaa xadanь, hungagşad bolbol şine hungalta xexe erilte xexe erxetei, ba tedener bolbol xarguihaa garhan deputaadii hungangyi muxariuulzarxixa erxetei **(enieeden, aplodismeentnuud).** Ene xadaa gaixamşag la xuuli geeşe. Minii zyblel, өөriingөө hungagşadta deputaadai kandidaadai ygexe zyblel bolbol hungagşadai ene erxe tuxai,—deputaaduudii bolzorhoonь urid gederge duudaxa erxe tuxai hanaxa, өөriingөө deputaaduudai xoinohoo xaraxa, tedenii kontroolьdoxo ba, tedeenei zyb xargiihaa garxaa xaltal hanaa xadanь, tedenii myrnөө tylxizerxixe, şine hungalta jabuulxiin erilte xexe jabadal bolno. Pravíitelьstvo bolbol şine hungalta jabuulxa ujalgatai. Minii zyblel xadaa,—ene xuuli tuxai hanaxa ba uşarai baidalai toxiooldoo xada eneeni xereglexe gehen jabadal bolno.

Esesee өөriingөө hungagşadta deputaadai kandidaadai yşөө nege zyblel baina. Xerbee byxii bolomoor eriltenyydhee byril elementaarna eriltiinь abaad yzebel, өөriingөө deputaaduudnaa jyrdөө jyy erixe xeregteib?

Hungagşa, arad bolbol, deputaaduud xadaa өөhediin zorilgonuudai deede xemzeede baixiin tulada, deputaaduud xadaa өөriingөө xydelmeride politikan obevaatelь boltoroo dooşoo oroxogyin tulada, Leenin ty elei politikan azaljabuulagşadai tuşaalda tedenei yldexiin tulada, tedenei Leenin şingi, tiime todo ba azaljabuulagşad baixiin tulada **(aplodismeentnuud),** Leenin jamar hem, tereen şingi, tedenei baildaanda aidag zyrxesedeggyi ba aradai daisadta xair gamgyi baidag baixiin tulada **(aplodismeentnuud),** xeregei xursadan orioo bolzo exileed ba jamar negee ajuulai gorizoont deere xaragdan yzegdөөd baixada, ali byxii genetiin soşormogdolgonoo, soşormogdolgodoi adali ali byxii megdelhee tedenei syleө baixiin tulada, soşormodolgo metiin ali byxii megdelnee, Leeninei syleө baidag şingi, banal tedenei tiime syleө baixiin tulada **(aplodismeentnuud)** byxii pliyysyyd ba minysyydii ali talahaanь bodomzoloxo ba ali talahaanь orijentiirovalxa xeregtei, onihon orioo asuudalnuudii şiidxelgede, Leeninei baidag şingi, banal tedenei tiime sesen berxe ba jaaralgyi baixiin tulada **(aplodismeentnuud).** Leenin şingi adali, tedenei myn le ynen sexe ba ynen şudarguu baixiin tulada **(aplodismeentnuud),** aradta Leeninei duraldag şingi, bahal tedenei aradta duraldag baixiin tulada **(aplodismeentnuud),** өөhediingөө deputaaduudnaa erilte xexe johotoi.

Deputaaduudai byxii kandidaaduud bolbol egeel tiime tyrelei azaljabuulagşad geeşe geze xeleze bide şadaxagyibdi. Bi eneeni xelexegyi hen bainab. Delxei deere eldebiin xynyyd baidag jym. Delxei deere eldebiin azaljabuulagşad baidag jym. Jamar xyn be, ali hain xyn gy, ali muu xyn gy, ali baatarlig gy, ali aimxaişag gy, ali esestee xyrter aradai tylөө baixa xyn gy, ali aradai daisadai tylөө baixa xyn gy,—tede xynyyd tuxai xenş geze xelexegyiş. Iime xynyyd bii, iime azaljabuulagşad bii baina. Edener mandaş, bolьşeviiguudai dunda bii. Yrood ygei byle baixagyi geze, nyxedyyd, өөhedөө medexe bezet **(enieeden, aplodismeentnuud).** Todorxoi bişe tyxelei iimenyyd xynyyd tuxai, politikan azaljabuulagşadta oroxodoo, politikan obevaatelь şingi xaragdadag xynyyd tuxai, iime ofoormilogdoogyi ba todorxoi bişe tyxelei xynyyd tuxai Orosoi aguu jixe uranzoxiolşo Googolь nelieed mergeer xelehen baina: „Todorxoi bişe xynyyd daa, tiime gexede tiimeş bişe, iime gexede iimeş bişe, oilgoxogyiş, jyn gehen xynyyd geeşeb, Bogdaan goorodtoş bişe, Selifaan selooduş bişe“ **(enieedeen, aplodismeentnuud).** Iime todorxoi bişe xynyyd ba azaljabuulagşad tuxai manai aradai dunda banal jixe mergeer xelegdedeg geeşe: „jyrdөөl xyn daa—zaganaş bişe, mixanş bişe“ **(bygediin enieeldeen, aplodismeentnuud),** „burxanda zula bişe, şydxerte şileeber bişe“ **(bygediin enieedeen, aplodismeentnuud).** Politikan obevaatelь şingi tybxiin tyryyn xaragdadag, өөriingөө xaraakterai talaar, өөriingөө fiziinoomiiin talaar xadaa, „burxanda zula bişe, şydxerte şileeber bişe“ geze aradai dunda xelsedeg tyxelei xynyyd şingi adli xaragdadag xynyyd deputaaduudai dunda (bi tedenei urda jixel xylisexe geeşeb) ba manai azaljabuulagşadai dunda ygei jym geze bi gyised etigelteigөөr xeleze şadaxagyi bainab.

Nyxedyyd, bi bolbol, taanarai өөhediingөө deputaaduudii yrgeize nylөөlexii, tedener xadaa өөriingөө urda aguu jixe Leeninei aguu jixe şaralji oloxii ba byxii deerenь Leeniniii hazaaldan xaruulxa johotoit geze tedende taanarai hain la oilguulxii xysexe hen bainab **(aplodismeentnuud).**

Hungagşadai fyynkce bolbol hungaltaar dyyrexegyi. Tedener bolbol ene hungagdahan Verxoovno Soveedai baigaa yje sagta yrgelzelexe baina. Bi bolbol, xerbee өөriingөө deputaaduudai zyb xarguihaa garaa xadanь, tedeeniii bolzorhoonь urid duudaxa erxii hungagşadta olgohon xuuli tuxai urid xelee hem. Iime deerenee, hungagşadai ujalga ba erxe jyyb gexede, tedenei өөhediingөө deputaaduudii sag yrgeize kontroolь doro bariza baixa jabadal, tedenei politikan obevaatelьnuud boltoroo jaabaş unaxagyigөөr tedende hain le oilguulxa jabadal ba aguu jixe Leenin jamar baigaa hem, өөhediingөө deputaaduudai egeel tiime baixiin tulada, deputaaduudta tedenei—hungagşadai hain le oilguulxa jabadal bolno **(aplodismeentnuud).**

Nyxedyyd, taanarta ygexe minii xojordoxi zyblel, өөriingөө hungagşadta deputaadai kandidaadai ygexe zyblel iime baina. **(Nerjeme, udaan taharaltagyi aplodismeentnuud). Ene aplodismeent saaşaa ovaaca bolno. Bygede xyl deeree bodozo, nyxer Staalinai huuxaa orozo jabaa praviitelьstvenno loozo teeşe bygede xarana. Abiaanuud duuldana: „Aguu jixe Staalinda, uraa!“. „Nyxer Staalinda, uraa!“. Nyxer Staalin mandatugai, uraa!“ „Tyryyşiin Leeninşe—Verxoovno Soveedai deputaadai kandidaad—nyxer Staalin mandatugai, uraa!“.**

Dekaabriiin 12 bolbol aradbygediin aguu jixe hain yder boloo

Azalşad bygedeeree bajartai xyxiyynyyd hunguuliin yyrnenyydte jiree

HUNGUULIIN №9 UÇAASTAG

Ygleenei 6 çaas bolxoo baina. Hunguuliin № 9 uçaastagai (goorod) baira elektriin toloor jalarna, ende soveed graazdanuud eehediingee xyndete grazdaan yyrgii dyyrgexee jirebed. Egse 6 çaasta hunguuliin uçaastagai yydenei neegdexetei xamta gansata 18 hungagşad orozo, eehediingee erxim kandidaaduudai tylee duunuudaa ygexiin tula biylleteenyydii abza, kabiinaauudta orobo. Edenei 10 garan xyniin Selengiin aimagai Staalinai neremzete kolxoozoi kolxoozuuud baiba. Ene saghaa xolşo hungagşad bajartai ba xyxiyynyyd taharaltagyi jiresegeene.

Hunguuliin uçaastagai bairada hungagşadta ton zoxim zotoi yslavi baiguulagdahan, ende spiisegiin şalgaxa biyl leteenb ygexe 3 stool emxidxegdehen, raadioo, patefoon, byfeed, biylleteenyydii dyyrgexe 9 tahalga, hungagşadai amaraxa tusxai tahalga g. meteenyydtei. Ede byxii baidalnuudiin hungagşa byxenei jamar jixe erxetei ba zoltoi baihanaiın gerşe bolzo ygebe.

———○ ○ ○———

BAJARTAIGAAR UGTABA

Ygleenei 6 çaasta 10-daxi hunguuliin uçaastagai ger soonь oroxodo raadioo gojo haixanaar duu garana, paarti ba paviitelьstviin udaridagşanarai partreeduud ba eldeb janziin loozungnuudaar xana byxeneee şimeglenxei. Stool deerenь eldeb gazeetanuud, zurnaalnuud durtail xynei uuşaxaar del geegdenxei.

Hungagşad bolbol ygleenei 6 çaas boloogyihee exileed, omogtoi ba sengelig xyxiyyn şaralnuudaar beje bejee xaralsaza, hunguuliin komiisahaa uriaal xylieeze bainad.

Myn hungalta xexe zaal soonь oroxodo pool deegyyrenь kovioor debdinxei, hungagşadai biylleteenee dyyrgexe gazaranь gojo haixanaar tahalaatai. Hungagşadai biylleteenee abaad komiisiin sekretaarai tahalgahaa garxadanь ende, tende orogtil geze xeden xyyyd urixanaar zaagaad le ygeze baina.

———○ ○ ○———

BYXII ARADAI HAIN YDER

Dekaabriin 12-oi yder, ygleegyyr erte saghaa xoişo goorodoi 3-daxi hunguuliin uçaastagai hungagşad,— xaanta zasagai barga xaranxii ba darlaltii yzehen sab sagaan tolgoitoi ybeged ba xygşedhee exileed Soveed zasagai yjede tyrehen, doriuun xyxiyy basagad xybyyd xyrteree, uran haixan loozong, Verxoovno Soveedai deputaadta Buriaad-Mongolhoo debzyylegdehen kandidaaduudai portreeduudaar, aradai aguu jixe voozdь nyxer Staalinai ba terenei oiriin soraatniguudai portreeduudaar, soveed aradai sengeleg xyxiyyn baidalii xaruulhan plakaaduudaar şimegdehen, eeriingee uçaastagta jirebed.

Uçaastagaigaa gerte jirexedee hungagşad ,byri ynexeer hain ydertee jirehen şingi nananad. Zarim hungagşadiinь raadioo şagnana, zarimanь biliaarda, şataraar naadana, zarimanь eldeb gazeeta ba zurnaalnuudii unşanad.

Buural tolgoiton— hungagşad eehediingee bejiin zaluu bolhondo adali xybyyd, basagadtaja xyxiyy solbonoor enleeilden, byxii delxein tyyxede aguu jixe Staalin Konstituuciin olgohon ariuun xyndete erxee edeleze, SSSR oronoigoo erximei erxim xybyyd ba basagadaingaa tylee duugaa ygexe geze uçaastagai komiisiin sekretaarьhaa biylleteenyydee abanad.

Gurban ynginge biylleteenyydii dyyrgeed, ulaan bydeer byrxeegdehen yyrnedeeabaaşaza xene.

———○ ○ ○———

EMXITEIGEER JIREBE

(15-daxi uçaastag)

Dekaabriin 12 ene yder bolbol yrgen olon, syleete Soveed azalşan aradai sedxilde martagdaşagyi tyyxete yder myn. Ygleenei 5 çaas bolbo. Yngiin gereleer Dekaabriin 12 geze bişeetei ba aguu jixe voozdь ba bagşanar Leenin—Staalinai portreeduud bolon namiltama haixan tuguud, yngiin gerelei tolondo syrtei gojoor xaragdana. Ene bolbol Ulaan-Ydiin goorodoi hunguuliin 5-daxi uçaastag.

Ygleenei 5 çaas xaxad bolbo. Ene uçaastagai hungagşad bolbol uçaastagaigaa zyg byxenheenь ulaan tuguudii bariza, garmooni duugarganselgiee zabartai ygleenei suuriaanda eli todoor suuriaatuulan, emxiteigeer jireze, hungaltaa yngergexe ger—xydee azalai komuniis deede hurguuliin klyyb soo orozo bainad. Klyyb soonь oroxodo, voozdьnuudai portreeduud ba manai Buriaad-Mongol respyyblikehee Sojuuzai Soveedta ba Nacionaalьnostinuudai Soveedta debzyylegdehen, Leenin—Staalinai paartiin xeregte esestee xyrter bejee ygehen ynen sexe xybyyd basagadai portreeduud, hungaltada zoriulhan loozongnuudaar xynei dura sedxil tatama gojo haixanaar şimeetei baiba.

Myn hungagşadai amaraxa zaal soo gazeeta ba nomuud bii, komiisiin geşyyd boiool hungagşadta oilgogdoogyi asuudalnuudtanь tailbari ygee baina. Raadioogoor buriaadba oros xelen deere xelexenь haixanaar duuldana. Baha tendenь tusagaar koomnata soo byfeed neeltetei, xaluun sai ba edixe jyymen bulta bii.

Ygleenei 6 çaas bolbo. Ene uçaastagai hunguuliin komiisa bolbol eeriingee kabiineed soo ulaan bydeer byrihen stooloi saaguur huuza baina. Stooloinь urda, xojor yyrne gargaxa taxilgyylen tabiaatai. Ene koomnata soonь gojoor şimegdenxei ba seber haruulxan.

Tiigeed, Staalin epooxiiu zoltoi zargaltai ybeged xygşed ba zaluu hungagşad bolbol xyxiyyn şaraigaar orozo, yni sagai tanil baihan şingi komiisiin sekretaarьta sexe jireed, biylleteenyydee abza, kabiinaanuud soogoo orozo dyyrgeed, soxooi komiisai baihan koomnata soxoi yyrnenyydte xened.

Ene boloool emritei ba beledxeltei baihaniinь xaruulna.

ERXIMYYDEE DEEDE OORGONDOO HUNGABA

(№7 hunguuliin uçaastag)

Dekaabriin 12—xyn zonoi tyyxede yzegdeegyi jixe baja rai yder. Egeel ene yder ma nai socialiis oronoi syleete arad eehediingee gyrenei zasagai deede oorgoniii hungaxa baigaa.

Ulaan-Ydiin goorodoi hunguuliin ookrugai №7 uçaastagai ceentr. Ygleegyyr. . . 5 çaas 50 minuuta. Hunguuliin uçaastagai komiisa byxii sostaavaaraa. Graazdanguudai duugaa ygexe kabiinaanuud zoxiloor zuramşuulagdanxai: stool, styyl; stool deerenь oexe. guurhan, grafiintai uhan tabigdanxai.

Zaal soo zon olon. Edener bolbol SSSR-ei Verxoovno Soveedta eehediingee erxim xybyyd ba basagadii hungaxa sagaa—ygleenei 6 çaasii xylieen, tende emxidxegdehen konceert xaraza baina.

—Egeel tegşe 6 çaas. Staalin Konstituuciin johoor hungaxa hungaltamnai exilbe,—geze komiisiin tyryylegşe Sokoloov sonosxobo.

Socialiis Exe orondoo ba komuniis paartida bejee ygehen, araduudai xeregei tylee ba komunizmai tylee aktiivnaar temesegşe, erxim tyryy komuniistnuud ba paartiin bişenyydee gyreneilgee deede oorganda hungaxa yrgen erxetei baihandaa omoguud graazdanguud—eregtei ba emegtei xydelmerişen, eregtei ba emegtei kolxozniguud, albaxaagşad, inzeneernyyd ba teexnigyyd hubarildan komiisiin sekretaarьhaa biylleteengyydii abaad, kabiiina soo orozo dyyrgeze konveertolood, SSSR ei geerbetei ulaan oydeer orioomol, la satai xairsag soo tabina. Te dener bolbol biylleteengyydee hunguuliin yyrne (xairsag) soo xexedee, zosoonь byri omog, byri bajasxalanta sedxil tyrene. Jyyb gexede, edener bol bol eehediingee kandidaaduud ta eehediingee duujl ygexedee, myn Soveed Sojuuzai 170 ga ran milioon araduudta xamta mag voozdь nyxer Staalinda duugaa ygelseneodi geze hanana. Jyyb gexede, edener bolbol manai oronii zargalanta sengeleg baidaltai oron bolgohon bolьşeviguudai paartiin tylee, komuniistnuud ba paartiin bişenyydei bloogoi tylee duugaa ygene geeşe. Jyyb gexede, edener bolbol Leenin—Staalinai paartiin ba Soveed Sojuuzai politiikiin tylee duugaa ygene geeşe. Ene hungagşad bolool eeriingee erxim soloto xybyydii gyreneigee deede xyteleberide hungan oruulza, edentejee xamta, edeneigee xyteleberi doro jabaza, Exe oronoo ulam xygzeexe, socialis oronoigoo oboronoiin xyse şadalii byri bexizyylxe, paarti ba soveed aradai byxii daisadtai xatr gamgyi temesen, tedeniii ygei xexe genen erid şanga yzel bodol tyree hungaltanaa gertee busana.

———○ ○ ○———

ULAAN-YDE GOORODOI №8 HUNGUULIIN UÇAASTAG

1937 onoi dekaabliin 12. Ybelei hyniiin şiryyn xyiten zabarta ylieelgedehendee şargal ulaaxan xasartai bolhon hungagşad № 3 hunguuliin zaal soo sedxil dyyren sengelig xyxiyynei temdeg—bajarai zugaa delgeen bainad.

Ygleenei 6 çaas. Hungaltaş exilbe. Hunguuliin tuxai plakaadaar ba loozonguudaar şimegdehen, uuzam haruul koomnata soo uçaastagai komiisiin geşyyd ulaan bydeer byrxeegdehen stoolnuudai dergede zergelen huuza, hungagşadai spiiseg xarasagaan bainad.

Koomnatiin yyden neegdebe. Eehediingee debzyylhen ba haişaahan Exe oronoigoo eriximei erxim xybyyd basagadaingaa tylee duugaa ygexe bolhondoo urmatai xyxiyyn hungagşad, omog doriuun alxamaar uçaastagai komiisiin koomnata soo orozo jireed, komiisiin sekretaarьta niuuraigaa dokyment yzyylze, spiiseg deere temdeglyyleed, biylleteenyydee abza kabiinaanuudta orono. Tendehee garaad udaadaxi koomnata soo orozo, dyyrgehen, biylleteenyydee yyrne soo tabiaad gargaxadaa „Exe oronoigoo graazdanuudai xyndete yyrgee dyyrgebedi" gelsene.

Iigeze hungalta exileed, ene meteer saaşadaa yrgelzelhen baina. Gebeş, tus uçaastagai komiisa bolool hungaltada beledxel muutaigaar ugtahan baina. Uşaranь xadaa, komiisiin sekretaarь gehen ba tiime alfaavidaar exilhen obogii ende şilgana—geze ilgaarilan zaahan garsaguudai ygei baihan deerehee, hungagşadai nere obogoo ba komiisiin sekretaariii sexe oloxonь ton berxeşeeltei baiba.

Tiimehee zuramgyidelge ba şuujaa nerjee bolxodonь, uçaastagai komiisa zab syleegee aldaza megden jaarahandaa zarim hungagşadta nege janziin biylleteenyydii ygehen faakt baixa jym.

———○ ○ ○———

EDEBXI JIXETEIGEER XABAADABA

Dekaabriin—12-oi yder Soveed Sojuuzai graazdanuudta yzegdeegyi jixe bajarai omog tyryylhen, xyn tyrelxitenei tyyxede baigaagyi gaixamşag jixe yzesxelente yder bolbo. Goorodoi hunguuliin 12-daxi uçaastag ygleenei 6 çaasta hungagşadaigaa jireiii xylieen ramag byxii tyxieerelgee dyyrgehen, sylee honorxon ugtaza baiba.

Udalşgyi 6 çaas bolzo, omog doriuun hungagşad urixan şaraigaa xaruulan, enieebxileldeheer uradxalai dolgin mete ogsom alxamaar orozo jiren zaxalba. Duugaa ygexe jabadal yrgelzelze zaxalba. Ybegen zaluu ilgadgyi eehediingee duu ygelgiin zuramii xuu medehen, şuud sexe oşozo biylleteenь abza xenei tylee duugaa ygexe baihanaa şibşen garza oşood le tusxai kabineedta orohon darii niaaltatai konveert bariza garaad, hunguuliin xairsag soo sexe abaaşaza xened.

Tiigeheer baitar ygleenei 9 çaas bolzo, eneexen 3 çaasai xugasaa soo hungagşadai olonxi xyniinь hungaltiingaa uçaastagta xabaadahan baina.

Eneen deerehee xaraxada hungagşadai edibxi zorigonь aixabtar jixe baihaniii xaruulna.

C. Cedenei.

HUNGAGŞAD OMOGTOI JIREBED

Dekaabriin 12-oi ygleenei 5 çaashaa xolşo Ulaan-Ydiin hunguuliin 4-dexi uçaastagai hungagşad hungaltiin bolxo bairada jireze 6 çaasii xylieen jadaza, ton gojoor voozdьnuudai portreeduudaar, loozongoor ba gerte xaruulaadaar şimegdehen gerte huunad.

Ger dotoronь ulaan bydeer byrxeehen stoolnuud ba styyl nyyd baina. Stoolnuud deerenь şatar daam olon, Staalin Konstituuca ba eldeb nom debternyyd delgeetei baina. Saghaa urid jirehen hungagşad şatarar, daamaar naadaza, gazeeta, zurnaal ha nomuudii unşaza baihaar baitaranь 6 çaas bolzo, uçaastagai komiisiin sekretaarь hungagşadaa oroggii geze uriba.

Hungagşad byxen eehediingee niuurai ynemşelgenyydii xaruulza biylleteenyydii abaad eehed eehediingee sedxiliin tahalga soo baigaa yyrne teeşe orozo şamdaxaa ton jixe bajartai, omogtoi, Staalinai ygehen yrgen erxii dyyren edlehendee omoguud, konveertoo yyrnede xeed garanad.

VERXOOVNO SOVEEDTA HUNGAXA HUNGALTADA ZORIUULHAN MIITING

Ulaan-Ydiin byxii gudamzanuud ba gernyyd gojo haixanaar şimegdenxei. Xaraxada hain yderei bolzo baihan tyxeltei: uriaa loozongnuud, paartii ba praviitelьstviin xyteleeriilegşed ba aradai erxim tyryy xybyy i basagadai portreeduud, komuniis paartiin xyteleeri doro manai aradai dabaa olohoa gigaant jixe ilaltanuudii xaruulhan plakaaduud, kapitaliiz nai xara habardoro daragdahaa ba tedeenei şuhata dobtolgoohoo bejee abaraxiin tulada geroiilgoor temesexe baigaa gadaadiin proletariaaduudii xaruulhan zuraguud dyyren.

Revoliyyciin talanai deere ulaan seregei çaastinuud, gorodoi xydelmerişen, albaxaagşad, huragşadai koloonnonuud zagsanxai. Demonstraantnuudai deegyyr paarti ba praviitelьstviin xyteleberilegşedei ba manai soloto xynyydei portreeduud, eldeb olon gojo haixan loozonguud xaragdana.

„Aguu jixe Staalin Konstituucii zoriooşo, araduudai voozdь nyxer Staalin manda tugai!", „Socialiis baiguulaltiin organizaatar komuniis bolьşeviguudai paarti mandu tugai!", „Manai socialiis Exe oron mandatugai!" g. m. loozongnuud kolonnoo byxende bii. Ene xadaa, aradai Voozdь ba inag tanil nyxer Staalinda, bidenii ilaltahaa ilalta teeşe xyteleejabagşa bolьşevig paartida ba socialiis Exe orondoo manai aradai xizaargyi inag baini, eehediingee bejii sym ygehen bainii xarulalana...

Tiiheer baitar, paarti ba praviitelьstviin moziin xyteleberilegşed ba niitiin organizaacanuud, azalşanai bylgemyydei tyleelegşed tribyyn deere garana.

BK (b) Paartiin Ulaan-Ydiin gorkoomoi sekretaarь nyxer Fomiin bogoniixon yge xeleze, SSSR-ei Verxoovno Soveedta hungaxa hungaltada zoriuulagdahan, Ulaan-Ydiin azalşanai miitingii neebe.

BMASSR-ei CGK-ai tyryylegşe nyxer Belьgaajev bolbol Ulaan-Ydiin azalşanii amirşalaad, ygleeder—dekaabriin 12-oi yder SSSR-ei 170 millioonoo yiyy soveed araduudtai xamta SSSR-ei Verxoovno Soveedii hungaxaa baihan tuxaigaa xelebe. Saaşanь nyxer Belьgaajev bolool manai oronoi kylityyriin xygzeltenyyd turai togtozo xeleed, bolьşevig paartiin tylee, komuniistnuud ba paartiin bişenyydei bloogoi tylee, aguu jixe Staalinai tylee 100 proc. duugaa ygexiii uriaalan ygejee dyyrgebe.

Udaanь, BMASSR-ei AKS-ai tyryylegşe nyx. Ivanoov, Selengiin ulaan zamai traanspurtiin kolektiivai zygneenyxer Mirooaov, ulaanseregşedei zyghee nyxer Xaltaanov ba Leeninei komsomoolei zyghee nyxer Voronsojev geşyyd amarşalalgiin ygenyydii xelebe.

***

Eneegeer Ulaan-Ydiin azalşanai miiting dyyrehen baina.

———○ ○ ○———

Zargalta baidalnai ulam saaşaa mandag

Bi egeel tebxer 73 nahataib. Ene 73 zil soo iime haixan demokraatlig hungaltii yzeegyib. Urdanь xaanta xara zasagai yjede, iigeze hungaxa baixahaa baitagai suglaandaş jabagşagyi hem. Bi bolbol eeriingee edir zaluu nahajaa zobolonto xara zasagai yjede yngergehen xyn geeşeb. Tere zaluu nahajaa ene haixan zargalta yjede yngergee haam jaagaa haixan geeşe haab geze hanagşab.

Zygeer xedii iime ybegen nahatai bolboş, yrgen jixe syleete zoltoi zargalta baidalii yzeze, eeriingee byrin erxii edeleze, zoboxo zobolongyi, jadaxa jadamargyi sengelig xyxiyyn hauxadaa sedxilni, zaluu bolhonhoo eeregyi jabagşab. Yşeeş nege xedii zil amidii jabahaib geze hananab.

Iime zargaltai baidalii xen udaridaza olgoob? Leenin—Staalin olgoo. Minii sedxil gansa le bajaraar dyyree. Bi ygleegyyr oroi boltor untaşana gyb geze jixe le erte bodozo, hungaltaa yngergexe gazartaa jirexedem, jixe haixan emxitei gurimtai zoxid le jym baina daa.

Ene xizaargyi zargalta baidalnai ulam saaşaa mandatugai!

Manda iime zol zargalii olgohon araduudai aguu jixe voozdь Staalin mandatugai!

Şeesniik Daniil.

———○ ○ ○———

Iime hungalta nahan soogoo yzeegyib

Bi mynee egeel 62 nahataib. Ezee ene nahan soogoo iime syleete, iime demokratiis hungalta yzeegyib.

Urdanь hungalta bolxodool niutagai staarsti hungadagbaigaa geeşeldidaa. Tereenee hungaxadaa bygede suglaraad le garaa yrgexe hungadag hemdi. Xerbee tere duradxal orood baihan xynde garaa yrgeegyi baixahaa alza, tereeni hungaxa duraşgyi haa, argagyi garaa yrgegdedeg hen. Urdanь, gyreneilgee deede gazarii, hungaxa gyreneilgeedeegyi 18 nahatai manai zaluuşuul xyrter bygede gyreneilgee deede gazarii hungaxa baina geeşebdi. Mynee xen negenei tylee duugaa ygexegyigee hanaahaa aixa, xen negende baagaar duugaa ygexe g.m. jabadal ygei jym baina. Minii xengyi duugaa ygee haam xamaagyi, xyn namai baalaxa bişe, bi duraaraa duugaa ygebeb.

Johotoil syleetei, johotoil yrgen hungalta geeşe baina. Bi yşee eneenei udaa bolxo hungalta boltor amidii jabahaib geze bodozo jabanab.

Mynee ene hungalta ton le ondoo baina daa. Bide bygede 62 nahatai namhaa exileed, urdiin tere xuuşan sagii medexegyi 18 nahatai manai zaluuşuul xyrter bygede gyreneilgee deede gazarii hungaxa baina geeşebdi.

Ja. A. Maatys.

Xariuusalgata redaaktorii tyr orologşo Ş. ÇIMIITOV.

ERDEM KINOO	PROGREES KINOO
Byxesojuuzna Soveeduudai VIII onso xural deere nyxer STAALINAI xelehen eiidxel	„Zahaltada baigşad"

Адрес редакции: г. Улан-Удэ. Центросоюзная, 19. Телефоны редакции: отв. редактор—3-44, отв. секретарь — 3-23, сельхозотдел—7-55, промотдел — 5-07.

BMASSR-ei Azyiledberiin Arkomaadai tipograafi

Ypolglavliit 1274.